

ΛΑΟΓΡΑΦΙΚΑ ΣΗΜΕΙΩΜΑΤΑ

ΤΑ "ΣΙΧΙΝΑ" ΚΑΙ ΟΙ "ΠΙΡΠΙΡΟΥΝΕΣ"

Του καθηγητή Ιωαν. Χρυσικού
— Προέδρου Κοιν. Ραψάνης

Όσο ο χρόνος μας απωθεί στο μελαγχολικό χώρο της τρίτης ηλικίας και βλέπουμε να τρεμοσβύνει το λυκόφως της ζωής, τόσο σφιχτότερα κρατούμε στα χέρια μας το λυχνάρι των αναμνήσεων. Πόσο μας ανακουφίζει εκείνο το απαλό φως του! Και, σαν αλάθευτος ξεναγός, μας οδηγεί μπροστά στο ραντάρ της μνήμης, μπροστά σ'ένα τεράστιο βίντεο όπου έχουν αποτυπωθεί ζωντανές εικόνες και παραστάσεις από τον ιδιωτικό και το δημόσιο βίο, ιδίως δε σκηνές και βιώματα της παιδικής μας ηλικίας.

Από τότε λοιπόν, που και η πίστη των ανθρώπων ήταν βαθύτερη και τα αισθήματα αργότερα, θυμούμαι τα "Σίχνα" και τις "Πιρπιρούνες", αυτές τις δυο ταυτόσημες και παράλληλες λιτανείες που είχαν σαν αίτημα την καταπάτηση της παρατεινόμενης ανομβρίας. Πρέπει να ήταν λίγα χρόνια μετά τη Μικρασιατική Καταστροφή, ανάμεσα στην παιδική και προεφηβική ηλικία μας, τότε που η Ραψάνη είχε όλα τα παιδιά της κοντά της και στις εκκλησιές της λειτουργούσαν τέσσερις ιερείς. Δεν υπήρχε τότε η Ε. Μ.Υ. (Εθνική Μετεωρολογική Υπηρεσία)

για να μας ενημερώνει πάνω στα υψηλά και χαμηλά βαρομετρικά και για τις διαθέσεις της ατμόσφαιρας. Και μόνο η προφητικός λόγος του Καζαμιά έδινε το στίγμα για τα σημεία των καιρών, ή οι οιωνοί κάποιου ξωμάχου βοσκού και τα γνωστά προμηνύματα στις "κλειδώσεις" των αρθριτικών.

Τι ήταν, κατ'αρχήν, τα λεγόμενα "Σίχνα" και ποια είναι η ετυμολογία της ονομασίας; Ήταν μια έξοδος κλήρου και λαού στους δρόμους της κωμόπολης με ιερά λάβαρα, εικόνες και εξαπτέρυγα, κάποια θερινή Κυριακή, ευθύς μετά τη θεία λειτουργία. Η πομπή ξεκινούσε από το νάρθηκα, προπορευόμενων των ιερέων και ψαλτών και, διασχίζοντας, την μια μετά την άλλη τις γειτονιές, έκαμνε λιγόλεπτες στάσεις σε σταυροδρόμια και σε πλατείες και απηύθυνε δεήσεις προς τον Ύψιστο "υπέρ ευκρασίας αέρων, ευφορίας των καρπών της γης...", ο δε λαός επαναλάμβανε σε χορό το "Κύριε ελέησον, Κύριε ελέησον, Κύριε ελέησον!" Ο φλογερός ήλιος του Ιουλίου πύρωνε τη γη και τα πρόσωπα και η όλη πορεία θύμιζε ή είχε κάτι από

τη δραματική έξοδο του Ισραηλιτικού λαού μέσω της ερήμου. Η λιτανεία κατέληγε και πάλι στο Ναό. Κι όταν τα πρώτα μαύρα σύννεφα ξεπρόβαλαν το ίδιο κι όλος βράδυ ή την άλλη μέρα στον αυχένα πάνω απ' το εξωκκλήσι τ' Αη-Λιά, η ευσεβής διάθεση και η πίστη των κατοίκων δικαιολογημένα απέδιδε το γεγονός στο ότι "ο Κύριος ενωτίσθη την δέησιν του λαού του".

Σχετικά, τώρα, με την ονομασία της λιτανείας αυτής, πρέπει ίσως να δεχθούμε ότι η λέξη "Σίχνα" αποτελεί παραφθορά της λατινικής λέξης Σιγνα, που σημαίνει σημεία, σύμβολα, ουράνια σώματα, ακόμη και λάβαρα, παραστάσεις. Και επειδή το κυρίαρχο στοιχείο στη λιτανεία αυτή ήταν τα ιερά σύμβολα και οι σεπλουτελή υφάσματα ιερές παραστάσεις, αναρτημένες σε κοντάρια, επεκράτησε η ονομασία "Σίχνα". Αυτονόητο είναι, ότι αυτή η πάνδημη ικεσία του χειμαζόμενου από την ξηρασία λαού προς τον Παντοδύναμον δεν γινόταν σε τακτά διαστήματα. Είχε περιστασιακή την αιτία. Γι' αυτό, καόλη την διάρκεια της παιδικής και εφηβικής ηλικίας μου, δεν θυμύμαι να είχαμε "Σίχνα" περισσότερες από δυο ή τρεις φορές.

Αλλά "τώ καιρώ εκείνω" εκτός από τα "Σίχνα" που έφεραν τη σφραγίδα μιας καθαρά χριστιανικής λιτανείας με τη συμμετοχή κλήρου και εκκλησιάσματος και με την ανάλογη εκκλησιαστική υμνολογία και τάξη, με αφορμή δε και πάλι την ξηρασία, είχαμε στη Ραψάνη και μια άλλη εκδήλωση, τις λεγόμενες "Πιρπιτούρες". Εδώ το σκηνικό διαφέρει. Δεν μετέχει η Εκκλησία, ούτε και ο λαός. Υπάρχει και πάλι το στοιχείο της δέησης προς τον Θεό, για να μας στείλει βροχή, αλλά μόνο από παιδικούς ομίλους με αμφίεση που φανερώνει επιβίωση ειδολολατρικής παράδοσης. Όμιλοι από αγόρια μέχρι και προεφηβικής

ηλικίας κόβαμε κλαδιά από βούζια. Πρόκειται για το φυτό σαμβούκο ή αυσιά, αβυζιά ή φουσκλιά, ή ακτή η μέλαινα. Τα κλαδιά αυτά τα δέναμε με σφεντόνες πάνω στο σώμα μας. Στο κεφάλι μας φορούσαμε σαν κράνος μια αναποδογυρισμένη κατσαρόλα, που φροντίζαμε να πάρουμε κρυφά απ' το σπίτι μας. Δεν θυμάμαι αν είχαμε αρχηγό κι από ποιο κέντρο παίρναμε οδηγίες. Μ' αυτή την παράξενη

πανοπλία ξεκινούσαμε καταμεσήμερο, ξεχυνόμεσταν στις γειτονιές και εισβάλαμε στις αυλές. Εκεί, αφού παίρναμε ύφος θυσιαζομένων μαρτύρων, στεκόμασταν ακριβώς κάτω απ' το μπαλκόνι κι αρχίζαμε όλοι μαζί το παρακάτω τραγούδι, αν και δεν πρέπει να το ονομάσω τραγούδι, αφού είναι μια δέηση:

"Πιρπιρούνα πιρπατεί
κι του θιό περικαλεί
θε μου ρίξι μια βρουχή
μια βρουχή, μια σιγανή
στα στιάρια, στα βαμβάκια
κι στ'ς Βιργούς τα καλαμπκάκια".

Αυτά τα λίγια επαναλαμβάνονταν, μέχρις ότου η νοικοκυρά, ή και άλλα μέλη της οικογένειας, εμφανίζονταν στο μπαλκόνι κρατώντας λαγούμια και άλλα σκεύη γεμάτα νερό, το οποίο έριχναν πάνω στα κεφάλια μας. Το νερό έκαμνε αυλάκια μέσα στο σώμα μας, τα βούζια γίνονταν πιο βαρεία και τα παπούτσια μας γέμιζαν. Αυτή η αφθονία του "εξ ύψους" νερού ήταν μια ζωντανή, μια παραστατική εκδήλωση της επιθυμίας μας, του αιτήματος του λαού προς τον Ύψιστο ν' ανοίξει επί τέλους τους κρουνοί του ουρανού και να ποτίσει τη φλογισμένη γη. Αλλά, να προσέξει ο

Θεός! Η βροχή να μην είναι καταρακτώδης, καταστροφική. Να είναι "σιγανή", ευεργετική. Φυσικά, όταν γυρίζαμε στο σπίτι μουσκεμένοι μέχρι το κόκκαλο δεν μας περίμενε υποδοχή ηρώων. Αντιμετωπίζαμε την παντόφλα και κάθε προσφορο σωφρονιστικό μέσο. Και με το δίκιο. Τα εσώτουχά μας και το παντελό-νι μας είχαν βαφεί από το μαύρο καρπό της βουζιάς. Παλιότερα με το χυμό αυτού του καρπού βάφαμε μαύρα τα παπούτσια μας, χρησιμοποιώντας τον για βερνίκι.

Και στην εκδήλωση αυτή, πάντως, όπως και στα "Σίχνα", παρατηρούμε ότι σαν βάση υπόκειται η θρησκευτική αντίληψη και πίστη ότι χορηγός παντός αγαθού, και συνεπώς και της βροχής, είναι ο Θεός. Αυτός, από ευσπλαχνία και αγάπη προς τα πάσχοντα δημιουργήματά του, τα οποία προσφεύγουν στην παντοδυναμία του, μετά την οδυνηρή δοκιμασία της ανομβρίας, στέλνει στη γη την πολύτιμη βροχή. Και την στέλνει "επί δικαίους και αδίκους". Δυστυχώς, δεν κατόρθωσα να φθάσω στη ρίζα της λέξης "πιρπιρούνα" και στο συσχετισμό της με το νόημα και την αιτιολογία αυτής της ιδιότυπης λιτανείας. Από τη λέξη μέρπερος (λατ. *perpetuus*) που σημαίνει κενόδοξος, κομπορήμων, δεν οδηγήθηκα πουθενά. Αντίθετα. Η όλη αμφίεση και η

ικευτική στάση των παιδιών που συγκροτούσαν τον όμιλο της "Πιρπιρούνας" κάθε άλλο παρά κομπορημοσύνη και ματαιοδοξία πρόδιδε. Κατέφυγα τότε στην ίδια τη λέξη πιρπιρούνα, όπως ονομάζεται στη Ραψάνη, και σήμερα ακόμα, το φυτό παπαρούνα (= μήκων ή ροιάς). Θεωρώ πολύ πιθανή την εκδοχή —ότι σε παλιότερες εποχές, όταν η δέηση αυτή γινόταν κατά την περίοδο Μαΐου — Ιουνίου, τότε που η γη διψάει για νερό και οι παπαρούνες κάνουν επιβλητική την παρουσία τους στους αγρούς, οι συντροφικές που αποτελούσαν τις "Πιρπιρούνες" να κοσμούσαν τα κεφάλια τους με στεφάνια από το κατακόκκινα άνθη του φυτού, ώστε από τα άνθη αυτά να πάρουν και την ονομασία τους.

Τα χρόνια εκείνα πέρασαν και παρέσυραν μαζί τους μια γραφική, πιο ανθρώπινη εποχή. Από τα ερείπια της εποχής εκείνης η σκαπάνη της μνήμης μας ανασύρει και φέρνει στην επιφάνεια παραδόσεις, δοξασίες και έθιμα του λαού μας, εκδηλώσεις του ψυχικού και κοινωνικού βίου του και της πνευματικής του ζωής. Αυτά τα στοιχεία του λαϊκού πολιτισμού μας αποτελούν ιερή παρακαταθήκη της εθνικής μας ζωής, την οποία οφείλουμε να διατηρήσουμε ανόθευτη και να την παραδώσουμε στις επερχόμενες γενιές.

Η ΕΠΟΝ ΣΤΗΝ ΑΝΤΙΣΤΑΣΗ

■ Του ΜΙΧ. ΔΗΜΟΛΙΟΥ

(Συνέχεια από το προηγούμενο)

ΕΡΧΟΝΤΑΙ ΟΙ ΓΕΡΜΑΝΟΙ

Στις παραμονές του Πάσχα του 1941 ο Σ.Σ. Ραψάνης παρουσίαζε μια ασυνήθιστη κίνηση, αμαξοστοιχίες που πριν λίγες μέρες πέρασαν καταφορτωμένες με στρατιωτικά υλικά για την Μακεδονία γύριζαν πίσω, 2-3 μέρες αργότερα είδαμε τον αγγλικό καταυλισμό που ήταν εγκαταστημένος δίπλα από το σημερινό οινοποιείο να φεύγει βιαστικά εγκαταλείποντας τρόφιμα, φάρμακα, ακόμα και αυτοκίνητα. Την ίδια μέρα τα γερμανικά στούκας γάζωναν με τα πολυβόλα την Κοιλάδα των Τεμπών. Την άλλη μέρα έφτασαν στο σταθμό τα πρώτα Γερμανικά τανκς.

Οι Γερμανοί υπολογίζοντας ότι στην Κοιλάδα των Τεμπών θα αντιμετώπιζαν σοβαρή αντίσταση και οργανωμένη άμυνα, ανηφόρισαν προς την Ραψάνη με σκοπό να φτάσουν στο Σουλιό, όταν είδαν ότι δεν υπήρχε τρόπος προσπεράσεως γύρισαν πίσω και προχώρησαν μέσω Τεμπών χωρίς να βρουν καμιά αντίσταση.

Μια μικρομάχη που δόθηκε στη θέση Καρακόπετρα Μακροχωρίου από άγγλους, σκοπός της ήταν μόνο η καθυστέρηση.

Λίγες μέρες αργότερα έφταταν και ιταλικές μεραρχίες από το Αλβανικό μέτωπο και μια μεγάλη ιταλική μονάδα

εγκαταστάθηκε δίπλα από τη σημερινή γέφυρα (προς Ομόλιο).

Στις μέρες αυτές βλέπαμε με συγκίνηση το δράμα των δικών μας φαντάρων, μέρα και νύχτα σε μια ατέλειωτη ουρά, Μακεδόνες φαντάροι που πολέμησαν στο Αλβανικό μέτωπο, βάδιζαν νηστικοί και γεμάτοι ταλαιπωρία από τον ποδαρόδρομο για να πάνε στα σπίτια τους, από την άλλη πλευρά του δρόμου πάλι κατέβαιναν με τα πόδια στρατιώτες μας που πολέμησαν στο Μακεδονικό μέτωπο και αντιμετώπισαν την Γερμανική εισβολή, Τώρα πήγαιναν στα σπίτια τους πεζοπορώντας αμέτρητα χιλιόμετρα. Στην μέση του δρόμου πάνοπλοι κατέβαιναν οι Γερμανοί με τα βαριά μηχανοκίνητα. Η Κατοχή είχε ολοκληρωθεί και ακολούθησαν μέρες που δύσκολα περιγράφονται. Η νέα τάξη πραγμάτων που διαφημιζε ο Γερμανικός φασιστικός Εθνικοσοσιαλισμός δεν ήταν τίποτα άλλο παρά μόνο πείνα —εξαθλίωση— φυλακές, εκτελέσεις και κρεμάλα. Με τα μέσα αυτά πίστευαν ότι θα έσπαζαν το ηθικό του λαού μας και αφού θα τον έκαναν ανίκανο για κάθε αντίδραση εύκολα θα τον στρατολογούσαν για να τον στείλουν στα πολεμικά τους μέτωπα.

Τα προγραμματισμένα αυτά τερατουργήματα τα έβαλαν σε εφαρμογή από τις πρώτες μέρες που μπήκαν μέσα στη

χώρα μας. Ήμουν μπροστά και δεν θα ξεχάσω ποτέ αυτά που είδα το καλοκαίρι του 1941 στο Σ.Σ. Ραψάνης, που έμενα μόνιμα. Μια ομάδα από 6-8 Αθηναίες γυναίκες έφτασαν στο σταθμό μετά από βασανιστική ταλαιπωρία. Μαζί τους είχαν ό,τι πολυτιμότερο οικογενειακό είδος, δαχτυλίδια, βέρες, σταυρούς και άλλα πολύτιμα οικιακά σκεύη με σκοπό να συγκεντρώσουν 40-50 οκάδες καλαμπόκι για να πηγαίνουν στα πεινασμένα παιδιά που αργοπέθαιναν. Πήγαν στο Ομόλιο-Πυργετό και αφού συγκέντρωσαν διάφορα τρόφιμα, τα φέρανε στο σταθμό για να τα βάλουν στο τρένο, αλλά την ίδια ώρα έφτασε από τον Πλαταμώνα με το ίδιο τρένο και ο Γερμανικός έλεγχος και πριν προλάβουν να κάνουν την παραμικρή αντίδραση τα τρόφιμα κατασχέθηκαν. Αυτά που ακολούθησαν δεν περιγράφονται. Τα τσιρίγματα και οι φωνές που ακούγονταν δεν έμοιαζαν για ανθρώπινα, ήταν φωνές τρέλας. Είχαν διαθέσει ό,τι πολυτιμότερο είχαν και τώρα δεν είχαν τίποτα. Πολλές φορές διερωτήθηκα τί να γίναν αλήθεια οι μανάδες αυτές; Πώς έφτασαν (αν έφτασαν) στα σπίτια τους και πώς θα αντικρυσαν τα σκελετωμένα παιδιά τους που με λαχτάρα περίμεναν την επιστροφή των μανάδων τους;

Αυτό δεν ήταν το μοναδικό, η θηριοδειά των Ούνων που περιφανεύονταν ότι ανήκουν στην άρεια φυλή και είναι γνήσιοι απόγονοι του Αττίλα, ξεπέρασε όλα τα όρια της παλιανθρωπιάς. Ελασίτης από την Θήβα που τον συνάντησα το 1944 στον Τύρναβο, μου είπε, βγήκα αντάρτης στο βουνό χωρίς να χαιρετήσω τους δικούς, όταν είδα δυο Γερμανούς που ήταν σε ένα μπαλκόνι να κόβουν μικρές μπουκιές ψωμί και τις ρίχνουν μία μία κάτω στο δρόμο που είχαν συγκεντρωθεί περί τα 20 πεινασμένα παιδάκια και αλληλοχτυπιόταν στην προ-

σπάθειά τους ποιά να πιάσει την πεταγμένη μπουκιά που πολλές φορές έπεφτε και σκορπούσε και τότε μάζευαν τα ψιχουλα και οι Γερμανοί από το μπαλκόνι γελούσαν. Ναι, γελούσαν τα κτήνη. Είναι καλύτερα να μην τα σκέπτεται κανείς αυτά, γιατί όσο περισσότερο τα σκέπτεται τόσο πιο πολύ μετανιώνει που γεννήθηκε άνθρωπος.

Μαζί με τους Γερμανούς ήρθαν και οι Ιταλοί που στο Αλβανικό μέτωπο ο ελληνικός στρατός τους είχε καταξοφλήσει. Αυτοί διάλεξαν την λεγόμενη Λεγεώνα και για να παρασύρουν περισσότερους, και ιδιαίτερα τους βλάχους, έδοναν υποσχέσεις που το μέλλον έδειξε ότι ήταν κωμικοτραγικές. Βρίσκαν τον περιβόητο Ραμποτίκα και Ματούση και τους διαβεβαίωσαν ότι πολύ γρήγορα η Σαμαρίνα θα γίνει πρωτεύουσα της Ελλάδας.

Ευτυχώς όμως το βλάχικο στοιχείο πέρα από ορισμένες εξαιρέσεις, όχι μόνο δεν παρασύρθηκαν στις απατηλές υποσχέσεις αλλά αντίθετα τους πολέμησε παίρνοντας μέρος στην Εθνική Αντίσταση.

Την ιδέα αυτή, για την οργάνωση της Λεγεώνας την ασπάστηκαν, δυστυχώς, και δυο Ραψανιώτες, που αφού οπλίστηκαν με ιταλικά όπλα πηγαionoέρχονταν στη Ραψάνη, μαζί με τους Ιταλούς κατακτητές, και πρόδιναν τους συγχωριανούς τους. Δεν πρόλαβαν όμως να κάνουν μεγάλο κακό γιατί πολύ γρήγορα συγκροτήθηκε ο Λαϊκός στρατός του ΕΛΑΣ και τους εξόντωσε παραδειγματικά, όπως και τον αρχηγό τους Ραμποτίκα που βαρύνονταν με πολλά εγκλήματα και είχε γίνει το φόβητρο των κοριτσιών.

Στις μέρες αυτές ολόκληρη η Ελλάδα μας περνά τις χειρότερες μέρες. Οι κατακτητές από την πρώτη στιγμή κ α ι

πριν ακόμα εκδηλωθεί καμιά λαϊκή αντίδραση, βάζουν μπροστά σε εφαρμογή τα απάνθρωπα σχέδια για την πλήρη οικονομική – πολιτική και Πνευματική υποδούλωση του Ελληνικού λαού. Διαμελίζουν τη χώρα μας και παραχωρούν ολόκληρες περριοχές στους συνεταίρους Ιταλούς και Βουλγάρους φασίστες που αδειάζουν μαγαζιά και αποθήκες, αρπάζουν το σιτάρι, το λάδι, καίνε, ρημάζουν, βασανίζουν απάνθρωπα, εκτελούν αδιάκριτα αθώους άνδρες – γυναίκες, γέρους και παιδιά, η ζωή και η περιουσία των Ελλήνων βρίσκονται στα χέρια των Επιδρομένων και το χειρότερο βρίσκουν Έλληνες που γίνονται οι χειρότεροι δώκτες των πατριωτών τους. Στην Πελοπόννησο ο Παπαδόγκονας, στη Μακεδονία ο Τσαούς Αντών και η ΠΑΟ, στην Θεσσαλία τα ΕΑΣΑΔ παίρνουν μέρος σε όλες τις εκτελέσεις των πατριωτών. Πολλοί επικριτές κατηγόρησαν την εθνική αντίσταση υποστηρίζοντας ότι με τον ένοπλο αγώνα προκάλεσε τους κατακτητές και έκαναν τα γνωστά τερατουργήματα, είναι ένα μεγάλο ψέμα καλλιεργημένο από τους συμφεροντολόγους για να δικαιολογήσουν την απουσία τους από το Έπος της Εθνικής Αντίστασης. Σα να μην έφταναν αυτά σε όλη την Ελληνική ύπαιθρο εμφανίζονται ένοπλοι ληστοφυγόδοι, ζωοκλέφτες που άλλοι αφέθηκαν ελεύθεροι και άλλοι δραπέτευσαν με την εισβολή των Γερμανοϊταλών από τις ποινικές φυλακές. Ακόμα περισσότερο επικίνδυνος για τα χωριά της υπαίθρου. Στην Ραψάνη έχουμε το πρώτο θύμα. Ένας φιλήσυχος και έντιμος οικογενειάρχης ο Φώτης Δούρος (πεθερός του Δημ. Μριάμη)

σφάζεται έξω από τον αλευρόμυλο που διατηρούσε γιατί αντίδρασε να ικανοποιήσει τις ληστρικές απαιτήσεις. Είναι ευτύχημα που στις ίδιες μέρες δίνει την εμφάνιση ο Εθνικοαπελευθερωτικός στρατός του ΕΛΑΣ και τους εξόντωσε πολύ γρήγορα. Διαφορετικά θα γινόταν η χειρότερη μάστιγα για τα χωριά γιατί πολύ γρήγορα θα γέμισε όλη η ύπαιθρο αφού θα ήταν ο πιο εύκολος δρόμος για επιβίωση. Βρισκόμαστε στις χειρότερες μέρες αλλά ο Ελληνικός λαός δεν λυγίζει, μισεί θανάσιμα τους κατακτητές και αυτούς που μπήκαν στην υπηρεσία τους, η Αντίσταση εκδηλώνεται από τις πρώτες μέρες της κατοχής. Κρύβει όσο μπορεί τα τρόφιμα και βοηθά τους φαντάρους που γυρίζουν από τα μέτωπα τους δίνει τρόφιμα και διευκολύνει να φτάσουν στα σπίτια τους. Σώζει άγγλους στρατιώτες που έμειναν και δεν φοβάται ούτε υπακούει στις διαταγές των Γερμανών και της Κυβέρνησης Τσολάκογλου για να τους παραδώσει στις αρχές κατοχής.

Αγωνιστής στους αγωνιστές ο λαός μας με τη μεγάλη ιστορία πολύ γρήγορα θα σηκώσει κεφάλι στις 17 Σεπτεμβρη του 1941 θεμελιώνει το ΕΑΜ (Εθνικό Απελευθερωτικό Μέτωπο) που θα κατευθύνει όλον το Συναγερμό. Αγωνιστές οργανώνονται και κάτω από τη σημαία του αντάρτικου στρατού μας, του ΕΛΑΣ περνάει μέρα με την ημέρα στην σκληρή επίθεση και με τα ένοπλα τμήματα δίνει τη μάχη της σοδειάς που ξάφνιασε τους κατακτητές.

• Μιχ. Δημολιός

(Συνεχίζεται)

